

De schijf van vijf basisvaardigheden

Het is van levensbelang dat iemand veiligheidsvoorschriften kan lezen. Mensen moeten opdrachten of instructies - geschreven of gesproken - goed kunnen begrijpen. Digitale vaardigheden zijn in onze huidige maatschappij noodzakelijk en het is natuurlijk ook belangrijk dat mensen hun gezondheid goed in de gaten houden en hun financiële huishouding op orde hebben. De vaardigheden die nodig zijn om dit soort dingen te kunnen doen, worden basisvaardigheden genoemd. In onderstaande figuur zijn de vijf belangrijkste basisvaardigheden opgenomen in de zogenaamde 'schijf van vijf basisvaardigheden'.

Lezen, schrijven en rekenen

Ongeveer 1 op de 9 Nederlanders tussen de 16 en 65 is laaggeletterd. In totaal zijn dit 1,3 miljoen mensen en gaat het om 11,9% van de beroepsbevolking. Indien ook de doelgroep 65+ wordt meegenomen, komen er naar schatting nog eens 600.000 laaggeletterden bij. Het aantal laaggeletterden in Nederland groeit bovendien nog steeds.

Mensen die laaggeletterd zijn, kunnen onvoldoende lezen en schrijven - en vaak ook onvoldoende rekenen - om volwaardig deel te kunnen nemen aan onze informatiemaatschappij.

Lezen en schrijven staan aan de basis van alles. Zonder goede beheersing van deze vaardigheden is het niet mogelijk jezelf te ontwikkelen en te participeren in de samenleving. Onvoldoende beheersing van deze basisvaardigheden leidt relatief vaker tot financiële problemen, computerproblemen, werkloosheid en gezondheidsproblemen. Geletterdheid is een randvoorwaarde voor een gezonde, sterke en duurzame samenleving.

Digitale vaardigheden

Digitale vaardigheden zijn vaardigheden die nodig zijn om met ICT en digitale toepassingen om te kunnen gaan. Ze worden ook wel computer- en internetvaardigheden genoemd.

Digitale vaardigheden zijn tegenwoordig vereist om mee te kunnen doen in de maatschappij en de (kennis)economie. Geringe digitale vaardigheden zetten mensen op achterstand, zowel op sociaal vlak (mensen met weinig tot geen digitale vaardigheden kunnen minder makkelijk sociale contacten onderhouden) als op economisch vlak (veel vacatures vind je tegenwoordig alleen op internet). Voor de Nederlandse economie zijn digitale vaardigheden ook van belang. Vaardige informatiemedewerkers zorgen voor innovatie, een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor buitenlandse bedrijven, een hogere productiviteit, en dus voor een economische groei op macroniveau.

Financiële vaardigheden

Financiële vaardigheden gaan over 'kunnen omgaan met geld'. Het gaat er hierbij om dat mensen zowel op korte als op lange termijn hun financieel beheer op orde hebben. Dus dat zij zowel grip hebben op hun huishoudportemonnee als weerbaar zijn tegen financiële tegenvallers.

Financiële vaardigheden zijn steeds meer een basisvoorwaarde om zelfstandig te kunnen deelnemen aan de maatschappij. Alles wat we doen, heeft een financieel component. Op macroniveau is geld de bloedsomloop van een huishouden. Als mensen geen grip hebben op hun huishoudportemonnee, liggen problematische schulden op de loer. Als mensen niet zijn voorbereid op financiële tegenvallers, kunnen zij door (on)verwachte gebeurtenissen - zoals een echtscheiding, het krijgen van kinderen, verlies van een baan, ziekte of ongevallen - in financiële problemen belanden.

Gezondheidsvaardigheden

Gezondheidsvaardigheden zijn vaardigheden om een gezond leven te kunnen leiden. Mensen die gezondheidsvaardig zijn, begrijpen welke factoren invloed hebben op zowel hun lichamelijk als geestelijk welzijn. Ze zijn in staat hierover informatie te verzamelen en deze juist te interpreteren. Om dit te kunnen, zijn andere basisvaardigheden nodig zoals lezen, schrijven en rekenen en digitale vaardigheden. Ook sociale vaardigheden zijn in deze belangrijk. Je moet immers in staat zijn om de juiste vragen te stellen aan de juiste zorgverleners.

Gezonde mensen zitten beter in hun vel, zijn daardoor productiever en hebben minder kans op ziekteverzuim. Het gaat hierbij om zowel lichamelijk als geestelijk welzijn. Psychische problemen zijn, net als lichamelijke problemen, niet altijd even duidelijk te zien, maar kunnen een grote rol spelen.

Sociale en juridische vaardigheden

Sociale vaardigheden

Sociale basisvaardigheden zijn de vaardigheden die iemand nodig heeft om met andere mensen samen te werken en samen te leven. Hierbij kan gedacht worden aan omgaan met verschillen van mening, communiceren, het nakomen van afspraken, omgaan met een lastige klant of in staat zijn zelf een baan te zoeken. Sociale vaardigheden zijn afhankelijk van de situatie en er zijn daarom ook minder duidelijke regels voor dan bijvoorbeeld bij rekenen of taal het geval is. Het worden daarom ook wel de 'zachte' vaardigheden of 'soft skills' genoemd.

Als mensen samenwerken en samenleven, zullen ze zich aan elkaar moeten aanpassen. Niemand kan alleen maar zijn eigen gang gaan. Op het werk merk je ook dat vakkennis en -vaardigheden vaak niet genoeg zijn. Als je niet weet hoe je met klanten, collega's of leidinggevenden om moet gaan, gaat het mis.

Juridische vaardigheden

Juridische basisvaardigheden gaan over de basiskennis van je rechten en plichten in de samenleving. Dat geldt voor conflicten met andere burgers of met de overheid, maar bijvoorbeeld ook voor wat je wel en niet mag doen als werknemer van een bedrijf.

Zonder een basiskennis van je rechtspositie, kun je moeilijk deelnemen aan de moderne samenleving. Heb je wél voldoende kennis, dan vergroot dit je de kans op werk, heb je minder conflicten en kun je jezelf beter redden op zowel economisch als sociaal gebied.

Meer informatie

Wilt u meer informatie of heeft u behoefte aan ondersteuning of advies? Neem dan contact op met Yvonne van den Berg, projectleider Versterken Taalvaardigheid via y.vandenberg@cubiss.nl of 06-30 07 49 53. Of met Ilse Lodewijks, projectleider Basisvaardigheden voor volwassenen via i.lodewijks@cubiss.nl of 06-20 96 00 51.

